

התפללות, שנכלל מצד הכלה
הכלולה שנטל מלמטה.

וער פן שלטונו בשני צדדים,
אחוז למטה ואחוז למעלה. כתוב
(משלי כב) חנוף לנער על פי דרכו
גם פי יזקין לא יסור ממנה. חנוף
לנער, זה הוא מטטרו"ן, שמשפך
אותו הקדוש ברוך הוא מלמטה,
והנהיג אותו על פי (אל התחוננים)
דרכו, לפי דרכו שלמטה. או גם
על פי דרכו, בדרך שאדם רוצה
לילך - מוליכים אותו. גם פי
יזקין, שכתוב (תהלים לו) נער הייתי
גם זקנתי. ושינוי, הפסוק הזה
שר העולם אמרו. ועל זה גם פי
יזקין לא יסור, ולא יסור מאותו
הדרך, כדי להמשיך למטה.

ואני שמעתי מרבי אלעזר ברבי
שמעון, שמפרש אותה בצורה
הזו, ומכאן הכל נשמע. בכו רבי
נהוראי ורבי יודאי ואמרו, מי
שרואה את זנבו של האריה
ופתח, כל שפן מי שרואה את
האריה ממש.

קמו ונשקוהו. אמר להם, שמי
ייסא הקטן. אמרו, ודאי שזה רבי
ייסא הקטן, שמתחבק (מתאבק)
תמיד מעפר הבשמים של רבי
שמעון בר יוחאי.

פתח רבי נהוראי ודרש, (שיר ז)
וחכף פנין הטוב הולך לדודי
למישרים. וחכף - אלו תלמידי
חכמים, שהם פנין הטוב. מה יין
הטוב עומד בכאן וריחו הולך
למרחוק - אף תלמידי חכמים
הם במקום אחד, ותורתם הולכת
למרחוק בכל מקום.

ואף פשהם בקבר, שפתותיהם
רוחשות תורתן. זהו שכתוב (שם)
דובב שפתי ישנים. כל שפן
במקום שעומדים עמודי עולם
על אחת כמה וכמה, שהרי אפלו
מלאכי השרת אין להם כח לעמוד
לפניהם.

(נ"א מההיא) כלילו, דאתכלל מסטרא בלה כלולה
דאתנטל מתתא.

וער דא, שולטנו דיליה בתרין סטרין, אחידא
לתתא ואחידא לעילא. כתיב, (משלי כב ו)
חנוף לנער על פי דרכו גם פי יזקין לא יסור
ממנה. חנוף לנער, דא הוא מטטרו"ן, דמשיף
ליה קודשא בריה הוא מתתא, ואנהיג ביה על
פי (לנבי תתאי) דרכו, לפום אורחיה דלתתא. אי
נמי על פי דרכו, בדרך שאדם רוצה לילך
מוליכין אותו. גם פי יזקין, דכתיב (תהלים לו כה)
נער הייתי גם זקנתי. ותנינן, האי קרא שר
העולם אמרו. ועל דא, גם פי יזקין לא יסור,
לא יעדי מההוא אורח, בגין לאתמשכא
לתתא.

ואנא שמענא מרבי אלעזר ברבי שמעון, דקא
מפרש לה בגוונא דא. ומהכא אשתמע
פולא. בכו רבי נהוראי ורבי יודאי, ואמרו,
מאן דחמי זנביה דאריה ודחיל, כל שפן מאן
דחמי אריה ממש.

קמו ונשקוהו, אמר להם, שמי ייסא זעירא.
אמרו, ודאי דא רבי ייסא זעירא,
דמתחבקא (דמתאבקא) תדיר מעפרא דבוסמין
דרבי שמעון פן יוחאי.

פתח רבי נהוראי ודרש, (שה"ש ט ז) וחכף פנין
הטוב הולך לדודי למישרים. וחכף,
אלו תלמידי חכמים, שהם פנין הטוב. מה יין
הטוב, עומד בכאן וריחו הולך למרחוק. אף
תלמידי חכמים, הם במקום אחד, ותורתם
הולכת למרחוק בכל מקום.

ואף פשהם בקבר, שפתותיהם רוחשות
תורתן. הדא הוא דכתיב, (שם) דובב
שפתי ישנים. כל שפן במקום שעומדים
עמודי עולם, על אחת כמה וכמה. דהא אפילו
מלאכי השרת, אין להם כח לעמוד לפניהם.

שְׁהָרִי פֶּעַם אַחַת הָיָה דֹבֵר בְּלוֹד.
בֶּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְעִיר.
אָמְרוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מַה
נַעֲשֶׂה? קָם וְעָבַר בְּעִיר, וְרָאָה בְּנֵי
אָדָם מְתִים. אָמַר, כֹּל זֶה בְּעִיר,
וְאֲנִי כָּאֵן? ! גִּזְרֵנָּא שְׁיִתְבַּטֵּל.

שְׁמַעוֹן בֶּת קוֹל שְׁהִיתָה אוֹמְרַת:
צֵאוּ מִכָּאֵן, שְׁהָרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאֵי כָּאֵן, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גִּזְזֵר - וְהוּא מְבַטֵּל. הָיָה שֵׁם רַבִּי
חֲנִינָא. בֶּא וְאָמַר לְרַבִּי מְאִיר.
אָמַר לוֹ רַבִּי מְאִיר, מִי יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּשִׁבְחוֹ אִם לֹא (גדול) כְּמוֹ מֹשֶׁה?
פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן
עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים
(עליה) קִטְרֶת. וְכָתוּב (שם) וַיִּקַּח
אֱהֲרֹן וְגו'. וְכָתוּב (שם) וְהִנֵּה הַחֹל
הַנֶּגֶף בָּעָם. וְכָתוּב וַיַּעֲמֵד בֵּין
הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר
הַמֶּגֶפֶה. כֹּל זֶה צָרִיף לוֹ לְמֹשֶׁה
לְטָרַח. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי
בְּמֵאמְרוֹ - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גִּזְזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל אֶת הַמֶּגֶפֶה.

אָמַר לָהֶם רַבִּי יִיסָא, הוּאִיל
וְהַתְעוּרְתִי בַדְּבָרִים הַלְלוּ שֶׁל
רוּחַ, נִתְעַסַּק בַדְּבָרִים הַלְלוּ
הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁל חֻקָּמָה, אֲמַרְתִּי,
שְׁהָרִי רוּחַ הִיְתָה כְּשֶׁרָה. אָמַר לוֹ
רַבִּי יוֹדָאֵי, אָף עַל גַּב דְּכִשְׁרֵיהּ הִיְתָה,
כְּשֶׁרָה, לֹא נִפְרָה כְּשֶׁרוּתָה, עַד
שֶׁדְּבָקָה בְּאוֹתוֹ הַצְּדִיק.

בֶּא וְרָאָה, כְּשֶׁרָה מִכָּל הָאֲמוֹת
רוּחַ. מַה אָמַר לָהּ בְּעֵז? (רוח) אֵל
תִּלְכִי לִלְקַט בְּשָׂדֶה אַחֵר גּוֹ', וְכֵה
תִּדְבְּקִין עִם נַעֲרָתִי. מַה הִיא
אֲמָרָה? גַּם אָמַר לִי עִם הַנְּעָרִים
אֲשֶׁר לִי תִדְבְּקִין. כִּיּוֹן שְׂרָאָתָה
חֲמוּתָה כְּךָ, אֲמָרָה לָהּ, לֹא כְּךָ,
טוֹב בְּתִי כִי תִצְאִי עִם נַעֲרוֹתַי
וְלֹא עִם הַנְּעָרִים.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, חֶסֶם וְחִלְלָה
לְצַדִּיקָתָה הָיוּ מִדְּבָרֵי גִנְאֵי, כְּשֶׁרָה
הִיְתָה. שְׂכָף אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

דְּהָא זִימְנָא חָדָא הָוָה דְּבַר בְּלוֹד, אֲתָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְמַתָּא. אָמְרוּ לִיה לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מַאי נַעֲבִיד. קָם וְעָבַר בְּמַתָּא,
וְחָמָא בְּנֵי נָשָׂא שְׂכִיבָן. אָמַר, כֹּל הָאֵי בְּמַתָּא,
וְאֲנָא הָכָא, גִּזְרֵנָּא דְּלִיבְטֵל.

שְׁמַעוֹן בְּרַת קְלָא דֵּיהוֹת אֲמָרָה, פּוֹקוּ מֵהָכָא,
דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי הָכָא,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא גִּזְזֵר וְהוּא מְבַטֵּל. הָוָה
תְּמָן ר' חֲנִינָא, אֲתָא וְאָמַר לִיה לְרַבִּי מְאִיר,
אָמַר לִיה רַבִּי מְאִיר, שְׂבַחָא דִּילִיָּה מִן יָכוֹל
לְמִיקָם בֵּיה, מִי לֹא (גדול) כְּמֹשֶׁה.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יז יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן
קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֶת. וְכָתִיב, וַיִּקַּח אֱהֲרֹן וְגו'.

וְכָתִיב, וְהִנֵּה הַחֹל הַנֶּגֶף בָּעָם. וְכָתִיב, וַיַּעֲמֵד
בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר (דף קד ע"ב)

הַמֶּגֶפֶה. פּוֹלֵי הָאֵי אֲצִטְרִיף לִיה לְמֹשֶׁה
לְמַטְרַח. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּמִימְרֵיהּ,
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא גִּזְזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל מוֹתָנָא.

אָמַר לוֹן ר' יִיסָא, הוּאִיל וְאִיתְעָרִית בְּהַנִּי
מִלִּין דְּרוּחַ נִתְעַסַּק בְּהַנִּי מִלִּין עֵילְאִין

דְּחֻקְמָתָא. אֲמִינָא, דְּהָא רוּחַ כְּשֶׁרָה הִיְתָה.
אָמַר לִיה רַבִּי יוֹדָאֵי, אָף עַל גַּב דְּכִשְׁרֵיהּ הִיְתָה,
לֹא נִפְרָה כְּשֶׁרוּתָה, עַד דְּדְבָקָה בְּאוֹתוֹ צְדִיק.

בּוֹא וְרָאָה, כְּשֶׁרָה מִכָּל אוֹמוֹת רוּחַ. מַה אָמַר
לָהּ בּוֹעֵז. אֵל תִּלְכִי לִלְקַט בְּשָׂדֶה אַחֵר

וְגו', וְכֵה תִדְבְּקִין עִם נַעֲרָתִי. מַה אֲמָרָה הִיא.
גַּם אָמַר לִי עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִדְבְּקִין. כִּיּוֹן
שְׂרָאָתָה חֲמוּתָה כְּךָ, אֲמָרָה לָהּ, לֹא הִכִּי. טוֹב

בְּתִי כִי תִצְאִי עִם נַעֲרוֹתַי וְלֹא עִם הַנְּעָרִים.
אָמַר רַבִּי יִיסָא, חֶסֶם וְשָׁלוֹם לְצַדִּיקָתָה זֹו מִדְּבָרֵי

גִּנְאֵי, כְּשֶׁרָה הִיְתָה. דְּהִכִּי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹעֵז הֲלֹא שְׁמַעְתָּ

כתוב ויאמר לה בעז הלוא שמעת
בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר.
מה כתוב למעלה? (שם) אלכה נא
השדה ואלקטה בשבלים. מלמד
שנצנצה בה רוח הקדש. אלכה
נא השדה, מי השדה? דקדקה
באמונה רבה. ומה הוא? הוא
השדה אשר ברכו ה'. והוא שדה
של התפוחים הקדושים.

מה כתוב? ויקר מקרה. ובבלעם
כתוב, (במדבר כג) ויקר אלהים אל
בלעם. ויקר, בלשון קרי וטמאה.
וכאן שנה ואמר ויקר מקרה, כאן
בלשון כבוד, כמו שנאמר (תהלים
לו) מה יקר חסדך אלהים.

ומה יקר נפגע בה? חלקת השדה
וגו', החלק של השדה הזה של
הצדיקים, ושם הלכה, ונכנסה
לחלק אחד, ולמדה דרכיו,
והפירה בו מאותם הקוצרים. ומי
הם? תלמידי חכמים, שנקראים
קוצרי השדה.

ביתנים, והנה בעז בא. הצדיק
בא, בא טעון ברכות, וכמה
קדשות. ויאמר לקוצרים, מי
הקוצרים? למעלה הם בית הדין,
הסנהדרין הגדולה של שם. ה'
עמכם, פעת נתן להם ברכות
וקדושים, והם אומרים יברכה ה',
נותנים לו תקף לשאב ממקור
החיים, מתוך העולם הבא.

למי הנערה הזאת. תיאובתיה לשאלה עליה,
דרחימו דיליה בה. והכי אמר בוצינא
קדישא רבי שמעון, מגילה דא, רמז לתורה
שבכתב ותורה שבעל פה ולעלמא דאתי. דהא
אתערת לצדיקייא, רזא דתורה שבכתב,
לאתחברא בתורה שבעל פה. ובגין כך תקיני
רבנן למגילה זו בשבועות, בזמן מתן תורה.
הרא שמעת בתי אל תלכי ללקט
בשדה אחר (רות א). אלו הם
המרכבות הקדושות שפחר לו

בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר. מאי כתיב
לעיל. אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים.
מלמד שנצנצה בה רוח הקודש. אלכה נא
השדה, מאן שדה. דקדקה במהימנותא סגינא.
ומאן ניהו. הוא (בראשית כז) שדה אשר ברכו
ה'. והוא שדה של תפוחים קדישין.

מאי כתיב, ויקר מקרה. ובבלעם כתיב, (במדבר
כג ד) ויקר אלהים אל בלעם. ויקר, בלשון
קרי וטומאה. והכא שינה ואמר ויקר מקרה,
הכא בלשון כבוד. כמה דאת אמר, (תהלים לו ח)
מה יקר חסדך אלהים.

ומה יקר נפגע בה. חלקת השדה וגו', חולקא
דהאי שדה דצדיקייא, ותמן אזלת,
ואעלת בחולקא חדא, ואוליפת אורחיה,
וידעת ביה מאינון קוצרים. ומאן ניהו.
תלמידי חכמים, מחצדי חקלא איקרון.

אדהכי והנה בעז בא. הצדיק בא, אתא טעין
ברכאן, וכמה קדושיין. ויאמר
לקוצרים. מאי קוצרים. לעילא אינון בי דינא,
סנהדרי גדולה דתמן. ה' עמכם, השתא יהיב
להו ברכאן וקדושים. ואינון אמריין יברכה
ה', יתבין ליה תוקפא לשאבא ממקורא דחיי,
מגו עלמא דאתי.

למי הנערה הזאת. תיאובתיה לשאלה עליה,
דרחימו דיליה בה. והכי אמר בוצינא
קדישא רבי שמעון, מגילה דא, רמז לתורה
שבכתב ותורה שבעל פה ולעלמא דאתי. דהא
אתערת לצדיקייא, רזא דתורה שבכתב,
לאתחברא בתורה שבעל פה. ובגין כך תקיני
רבנן למגילה זו בשבועות, בזמן מתן תורה.
הרא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר.
אלין אינון רתיכין קדישין, דבריר ליה
יעקב קדישא, עדרין קדישין, דלא מתערבין